

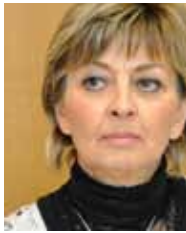
Rondetafelgesprek Streekgericht Bibliotheekbeleid

Julie Hendrickx en Bruno Vermeeren

In META nummer vier las u al dat de vijf Vlaamse provincies en de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) in Brussel gebeten zijn om het streekgericht bibliotheekbeleid in hun regio zo goed mogelijk uit te bouwen en wel op hun eigen manier. Tegelijkertijd staan ze voor heel wat uitdagingen. META laat het woord dan ook graag aan hen. Gelukkig vonden zij dit een uitstekend idee. Wij zorgden alleen voor enkele prangende vragen.

Marnix Paesbrugge

Lydia Buckinx

Patrick Van Damme

Marijke Dulsster

Klaar Franssen

Patrick Vanhoucke

Voor het streekgericht bibliotheekbeleid lijken er twee mogelijkheden: ofwel inspelen op wat er leeft in de sector en dit ondersteunen, ofwel een eigen beleid ontwikkelen en de lokale bibliotheken aanmoedigen hier mee in te stappen. Welke aanpak kies je?

Patrick VD: Het is een beetje van beide. Je moet sowieso voeling houden met het werkveld. Als je de sector iets wil aanbieden, moet je weten of daar interesse voor is. Dan pas kan je daar bepaalde acties tegenover stellen.

Maar in Oost-Vlaanderen heeft elk samenwerkingsverband een eigen juridische structuur, dat is toch een duidelijke keuze vanuit de provincie?

Patrick VD: Samenwerking stimuleren is een van de taken die het decreet oplegt. Hoe je dat doet, is een keuze die verschilt van provincie tot provincie. In Oost-Vlaanderen hebben we ervoor gekozen om daar de nodige tijd en middelen in te investeren.

Marnix: In West-Vlaanderen is dat anders gelopen. We zijn

ook begonnen vanuit samenwerking. Maar je hebt samenwerking die vertrekt vanuit een bepaald project en je hebt geografische samenwerking. Wij zijn vertrokken vanuit de inhoud, niet vanuit het geografische verhaal. Nu zijn we de omgekeerde beweging aan het maken. We hebben enkele heel sterke projecten — bijv. Delphi — en we kijken hoe we hiermee de regio's kunnen versterken.

Patrick VD: Wij merken voor een stuk ook een verschuiving van dingen die vroeger gecentraliseerd waren maar die nu in de samenwerkingsverbanden gebeuren. Er worden bijv. heel wat opleidingen aangeboden binnen de regio's rond bepaalde projecten.

Patrick VH: Organiseren de regio's die opleidingen volledig autonoom?

Patrick VD: Wij zijn niet betrokken bij de praktische organisatie, maar we volgen wel bijna alle vergaderingen van de samenwerkingsverbanden. Sommige vervullen eerder een labofunctie en

proberen dus bepaalde dingen uit.

Marnix: Bij de start van het streekgericht bibliotheekbeleid keek plots iedereen naar de provincies, "Wat gaan die doen?" Toen hebben we geprobeerd om duidelijke keuzes te maken. Die evolutie is nog bezig. Zo merken we dat die regio's zich ook bij ons aan het ontwikkelen zijn. Maar ze zijn wel geïntegreerd omdat ze verbonden worden aan initiatieven in het brede lokale cultuurveld. Ik denk dat we in de toekomst moeten evolueren naar regio's die verschillende functies omvatten. Nu zijn er te veel en vooral veel verschillende samenwerkingsverbanden naar gelang de inhoud: erfgoed, bibliotheken, toerisme etc. Voor veel gemeenten is dat nog moeilijk te beheersen, zeker voor de kleinere.

Patrick VD: Bij ons is COMEET daar een voorbeeld van: erfgoed, cultuur, welzijn en bibliotheken, het hoort er allemaal bij. Je ziet dat bepaalde takken goed werken, andere dan weer minder.

Marnix: Veel is ook afhankelijk van de subsidies. De Vlaamse overheid stelt geld ter beschikking: erfgoedconvenanten, cultuurcommunicatie of nog iets anders. Die subsidie weegt soms zwaarder door dan de vraag of de samenwerkingsvorm nu een identiteit vormt. De visie ontbreekt.

Hoe zien de andere provincies dat? Waarom zet je op iets in en waarom net niet?

Marijke: Voor de regiowerking in Vlaams-Brabant zijn wij vertrokken vanuit de bestaande situatie: vier bibliotheekregio's die de hele provincie dekten. Tegelijkertijd is er binnen de provincie een beleid rond vrijetijdsregio's. Van onze vier bibliotheekregio's zijn er twee die overeen komen met die cultuur- of vrijetijdsregio's. In de twee anderen is men de culturregio nog aan het afbakenen. Vanuit het SBB volgen wij met de bibliotheken het spoor van die vrijetijdsregio's. We zorgen er dus voor dat bibliotheken binnen de culturregio een plaats hebben, maar ook dat

“De provincies hebben een antennefunctie, ze doen een vertaalslag, pikken dingen op en geven ze door van boven naar onder en omgekeerd.”

ze op zichzelf sterk staan. Met andere actoren binnen de cultuursector en de gemeentebesturen kunnen samenwerken is een ongelofelijke meerwaarde. We merken dat in die culturregio's heel goede netwerkers vertoeven, in de bibliotheken iets minder.

Patrick VH: Brussel is vrij klein, negentien gemeenten en zeventien erkende Nederlandstalige bibliotheken, dus een regionale werking zoals in de andere provincies kennen wij niet. Brussel is een regio op zich.

DE POSITIE VAN DE LOKALE BIB

Patrick VD: De positie van de sector, die Marijke aanhaalde, is belangrijk. Een zwak punt van veel bibliotheken is het feit dat ze zich te weinig verkopen aan het publiek en aan het beleid. Dat hebben de cultuurcentra en de erfgoedsector veel beter begrepen. Eigenlijk zitten we — voorlopig nog — in een vrij goed beschermde sector. Bij cultuurcentra is dat al minder, zij hebben meer geleerd om er voor te vechten.

Patrick VH: Dat klopt. Er zijn de afgelopen jaren een aantal jonge bibliothecarissen bijgekomen, dikwijls uit de cultuursector. Je merkt dat die op een andere manier met het gemeentebestuur samenwerken. Ze stappen zelf naar de dienst cultuur om samen dingen te organiseren. Gevestigde bibliothecarissen blijven vaker op hun eiland zitten.

Patrick VD: Nu, dat eilandje is al veel kleiner dan vroeger. Er is echt een enorme evolutie geweest, onder meer dankzij het streekgericht bibliotheekbeleid, de Provinciale Bibliotheeksystemen en de bovenlokale organisaties. Er is meer en makkelijker contact. Ik heb altijd gezegd dat OVINO een stomme machine is, maar wel één die ertoe heeft geleid dat men elkaar is gaan ontmoeten in werkgroepen en vergaderingen.

Marnix: Gemeentesecretarissen hebben vaak het idee dat bibliotheken verder kunnen met één man minder als ze zelfuitleenbalies hebben. Dan vragen de bibliothecarissen

aan de provincie of wij niet kunnen lobbyen. Wij proberen dan acties te suggereren die ze eventueel kunnen ondernemen. Er zijn ook visiemomenten voor bibliothecarissen waar ze bij collega's kunnen informeren hoe zij zo'n probleem opgelost hebben. De vraag is of dit voldoende zal blijven. Vroeger was de bibliotheek een buitendienst met de bibliothecaris als heer en meester. Nu is er in elke gemeente ook een vrijetijdsafdeling, een cultuurbeleidscoördinator of een directeur vrije tijd en een managementteam. Er komen steeds meer sporten op de ladder waardoor de bibliothecaris wat lager komt te staan.

TOEKOMSTVISIE

Marijke: Op dit moment ontbreekt nog een toekomstvisie voor en gedragen door de hele sector. We proberen discussies op te zetten en te werken rond de toekomst van de bibliotheek maar het zou helpen moest er voor de sector zo'n visie zijn waar we allemaal achter staan. Zeggen dat “het digitale is waar we naartoe moeten” is niet voldoende.

WIE IS WIE?

- **Marnix Paesbrugge:** coördinator West-Vlaams Informatienetwerk Openbare Bibliotheken
- **Lydia Buckinx:** consultant Provinciaal Steunpunt Limburgse Bibliotheken
- **Patrick Van Damme:** beleidsmedewerker bibliotheken Provincie Oost-Vlaanderen
- **Marijke Dulsster:** coördinator streekgericht bibliotheekbeleid Provincie Vlaams-Brabant
- **Klaar Franssen:** coördinator Provinciaal Steunpunt Limburgse Bibliotheken
- **Patrick Vanhoucke:** coördinator Brussels Netwerk Openbare bibliotheken, VGC

“EIGENLIJK ZITTEN WE – VOORLOPIG NOG – IN EEN VRIJ GOED BESCHERMDE SECTOR. BIJ CULTUURCENTRA IS DAT AL MINDER, ZIJ HEBBEN MEER GELEERD OM ER VOOR TE VECHTEN.”

Marnix: Er is visieontwikkeling. Denk aan LOCUS en hun traject rond organisatieontwikkeling. De manier waarop ze uitgewerkt en omgezet moet worden in projecten en acties ontbreekt echter. Ook de afstemming tussen de provincies en het Vlaamse niveau kan beter. Daar werken we aan. Een project zoals bibliotheekportalen maakt de digitale bibliotheek concreter. Die vertaalslag ontbreekt nog op enkele domeinen zoals backoffice en werkprocessen.

Patrick VD: Ik denk dat je als provincie ook een aantal impulsen aan de gemeenten kan geven. De RFID-subsidie is bij ons een impulssubsidie. Dat kan soms een argument zijn om de gemeente over de brug te halen. Af en toe moeten wij een stootje geven.

Klaar: Ik ben het daar mee eens Patrick, maar dat is maar één prikje. Daarom volgt de lokale politiek nog niet. Dat heeft enerzijds te maken met de bibliothecaris die zijn verhaal moeilijk verkocht krijgt aan het gemeentebestuur of de schepen. Maar anderzijds geeft het ook weer dat dat gemeentebestuur of die schepen eigenlijk nog altijd niet goed beseffen wat een bib is of moet zijn en hoe zij ook met een bibliotheek politiek kunnen scoren.

Is daar voor jullie als provincies geen rol in weggelegd om bibliothecarissen de noodzaak van netwerking te doen inzien?

Klaar: Mijn collega's van de jeugd- of sportdienst hebben jaarlijks een ontmoetingsmoment met hun schepenen. Wij hebben die traditie niet.

Marijke: Wij wel, niet vanuit de bibliotheek maar vanuit 'cultuur'. Een keer per jaar zitten we in verschillende plaatsen in de provincie samen met de schepen van cultuur en dan zijn wij als SBB daar aanwezig. Op die manier ken je mensen. Persoonlijk zou ik dit niet voor de bibliotheek alleen doen.

Is meer samenwerking tussen het streekgericht bibliotheekbeleid wel mogelijk door al die lokale accenten? Je kan wel een toekomstvisie schetsen voor de sector maar dat blijft bij grote lijnen en de verfijning is afhankelijk van de accentverschillen die er nu eenmaal zijn.

Patrick VH: Rond de grote behoeften kan dat wel, denk ik, maar dat is niet voldoende.

Marnix: We hebben bijvoorbeeld nog nooit uitgezocht wat nu de ideale schaalgrootte zou zijn, er is alleen de 30 km periferie voor cultuur. Vanuit zo'n specifiek onderzoek zouden we een visie kunnen ontwikkelen voor Vlaanderen en de provincies. Is er nood aan een bibliotheek met een centrumfunctie die coördineert? Of moeten het allemaal bibliotheken van dezelfde orde zijn? Regionaal overleg met bibliotheken van verschillende grootte, loopt moeizamer, omdat hun situaties totaal verschillend zijn. Grotere bibliotheken hebben minder nood aan samenwerking. Zij zijn geen vragende partij. Er is wel visieontwikkeling rond de toekomst van de bib maar niet rond de regio, de optimale schaal, de structuur en de organisatievorm. Samenwerken betekent lokaal een stukje uit handen geven en een aantal dingen

centraliseren. Maar er zijn geen draaiboeken voor de manier waarop dat moet, juridisch, organisatorisch, etc. Dat weerhoudt de provincies ervan, denk ik, om vergaande initiatieven te nemen. De interne staatsvorming versterkt de lokale autonomie. Maar de rechtspositieregeling is bijna uniform voor alle gemeenten, groot of klein. Daar is geen maatwerk mogelijk. En die lokale autonomie kan men ook gebruiken om niet te moeten samenwerken. Heel veel hangt af van de bereidwilligheid van een stad of gemeente om mee te werken.

Hoe zien jullie de tendens naar schaalvergroting enerzijds en de lijn van de interne staatsvorming – lokale autonomie en gemeentelijke beslissingsbevoegdheid – anderzijds evolueren?

Patrick VH: Ik denk dat er op termijn een herindeling van gemeenten zal komen, zoals in Nederland, tot een ideale schaal. Structurele samenwerking tussen bibliotheken kan maar als die er is tussen gemeenten. Of als ze fusioneren tot grotere entiteiten, dan is het juridische probleem meteen opgelost.

Marnix: In Brussel is de samenwerking toch intenser omdat de autonomie van de gemeenten ook niet zo groot is, niet?

Patrick VH: Toch wel, de Brusselse gemeenten zijn zeker autonoom. Lokale schepenen trekken zich vaak te weinig aan van de lokale bibliotheekwerking. Je kan dit ook ombuigen tot een voordeel. Zolang het voor hen weinig financiële gevolgen heeft is (bijna) alles goed. De VGC heeft dan weer financieel veel minder slagkracht dan de provincies. Bovendien wordt alles wat in Brussel voor een Nederlandstalige bibliotheek zou moeten gebeuren, dikwijls afgetoetst aan de Franstalige bibliotheken.

Vanuit de sector ziet men dat elke provincie andere

accenten legt. Met de interne staatsvorming is er ook discussie over de rol van dit niveau. Vinden jullie dat er nood is om jullie beleid meer af te stemmen op elkaar? Is er nood aan meer coördinatie tussen de provincies?

Marnix: Rond de Provinciale Bibliotheeksystemen en bibliotheekportalen is er eigenlijk al een grote afstemming. Hetzelfde geldt voor de technische aspecten van RFID. Voor nieuwe initiatieven is het sowieso makkelijker om samen te werken.

Klaar: Ook hier is het de vraag wat de ideale schaalgrootte is. Is één provincie met een pilootproject die achteraf rapporteert voldoende? Of steek je ineens alle koppen samen?

Marnix: RFID is een mooi voorbeeld: Limburg en West-Vlaanderen zijn gestart en de anderen zijn gevolgd. Helemaal in het begin van de interprovinciale samenwerking dachten we nog dat we allemaal op hetzelfde moment aan eenzelfde project moesten beginnen. Maar dan leg je de lat wel heel hoog. Uiteindelijk zijn we daar heel pragmatisch mee omgesprongen: Als een provincie iets wil doen, laat hen dat dan maar ontwikkelen. In West-Vlaanderen hebben we doelbewust niet ingezet op

“IS ER NOOD AAN EEN BIBLIOTHEEK MET EEN CENTRUMFUNCTIE DIE COÖRDINEERT? OF MOETEN HET ALLEMAAL BIBLIOTHEKEN VAN DEZELFDE ORDE ZIJN?”

collectiemanagement. Andere provincies hebben dat wel gedaan en met succes. Wij zijn vragende partij om dat project te kunnen uitrollen want het werkt. Je kunt het dan versneld toepassen in de eigen provincie.

In West-Vlaanderen is Delphi een heel groot succes maar wordt het ook elders opgepikt?

Marnix: Wij zetten daar heel veel middelen op in. Delphi is voor een stuk ook organisatieontwikkeling, maar anders dan wat LOCUS aanbiedt.

Klaar: Niet alles is overdraagbaar. De provinciale beleidskeuzes spelen daar ook in mee.

Patrick VD: De aanpak van West-Vlaanderen is voor ons op dit moment niet haalbaar qua middelen en mensen.

Lydia: Ook de bibliotheken moeten er klaar voor zijn. Zoiets moet op het geschikte moment gebeuren. Ik denk dat het belangrijk is dat elke bibliotheek zich bewust wordt van haar plaats binnen de lokale gemeenschap. Dan gaan ze misschien bewuster kiezen. Men heeft vaak nog het idee dat ze hetzelfde moet aanbieden als de bibliotheken in de aangrenzende gemeentes, zonder te kijken naar wat hun functie in hun gemeente juist is. In dat traject kunnen de provincies hen begeleiden.

Patrick VH: Dat gaan wij nu doen rond collectiemanagement. Tegen 2015 gaan we alle collecties van de Brusselse bibliotheken doorlichten, om uit te komen bij een centraal collectiemanagement voor die dingen die iedereen nodig heeft. Maar ook om bibliotheken te kunnen vertellen waar er bij hen lokaal behoefte aan is. Zodat alle Brusselse bibliotheken samen afdekken wat iedereen in principe nodig zou kunnen hebben, maar iedere bibliotheek ook een collectie heeft die het beste aansluit bij de lokale noden.

Lydia: Vanuit het Vlaamse niveau denkt men nog te vaak in vakjes: dat behoort tot collectievorming en dat tot organisatieontwikkeling. Wat ik mis, is een algemeen kader. Misschien hebben wij als provincie ook een beetje de taak om een duidelijk kader mee uit te tekenen, waarin de linken tussen alle aspecten van een bibliotheekwerking uitgetekend zijn.

Patrick VH: Dat komt ook door de organisatie. Het ene zit bij Bibnet, het andere bij LOCUS. Ze zitten wel vlak naast elkaar, maar of ze ook elke dag met elkaar spreken, dat weet ik niet. Bibnet is vanuit zijn opdracht ook heel operationeel gericht.

BOVENLOKALE STRUCTUREN

Hoe bekijken jullie de relatie met bovenlokale structuren zoals Bibnet, LOCUS, de VVBAD en de VVP?

Patrick VH: De relaties met LOCUS en Bibnet zijn de laatste jaren een heel stuk verbeterd. Het overleg is beter, ook omdat er tastbaar resultaat is.

Marnix: Bibliotheekportalen is een concreet project waarvan de provincies die er instappen ook duidelijk de meerwaarde zien. Maar voor mij is het ook niet altijd even duidelijk wat nu juist de rol is van Bibnet, LOCUS of de VVBAD. LOCUS heeft eigenlijk ook niet de mensen om een veranderingstraject op te zetten. Op organisatieontwikkeling zitten twee mensen. Dat is te weinig als je zoiets wil uitrollen voor heel Vlaanderen. Tenzij je dat samen doet met de provincies, maar dan moet je het wel eens zijn over de uitgangspunten. Er is nood aan een gesprek over de toekomstvisie met de provincies, Bibnet, LOCUS en de VVBAD en dat moet vertaald worden naar acties en projecten. Het overleg rond mediawijsheid en de actiepunten van de VVP was voor mij een eerste stap in die richting.

Waren jullie niet betrokken bij het visiedocument waaruit Publieke Werken is gegroeid? Was dat niet een eerste stap?

Marnix: Wij onderschrijven die visietekst. Alles staat er in, maar er worden geen keuzes gemaakt. LOCUS heeft altijd gezegd dat de bibliotheken die keuzes zelf moeten maken.

Marijke: Dat gebeurt ook op basis van de zelfevaluatie. LOCUS heeft ook niet de mensen om de bibliotheken dan te begeleiden. Dat kan een rol zijn voor de provincie.

Marnix: Er is de voorgeschiedenis met het VCOB, waar toen wel wat is fout gelopen. We komen van ver. We zijn mee in het bibliotheekportalenproject gestapt omdat we wel konden inschatten waar dit ons zou brengen. Aan organisatieontwikkeling nemen we veel minder deel omdat het niet echt duidelijk is waar dit naartoe gaat.

Patrick VH: De discussie zou eigenlijk niet mogen focussen op wat tot wie zijn takenpakket behoort. Het is voor ons allemaal. Ieder moet zijn rol spelen maar we moeten wel met zijn allen aan hetzelfde zeel trekken.

Marnix: Alle samenwerking wordt best vertaald in een concreet project met concrete instrumenten waarin je samen engagement opneemt zodat je eigenlijk niet meer terug kan. En doe dat dan vooral voor dingen die de moeite waard zijn, dingen waarover we het allemaal eens zijn en die we moeten doen. Ook binnen de provincies heeft men expertise en ervaring opgebouwd. Dat wordt door de sector ook geapprecieerd.

Is het een positieve evolutie dat er steeds meer verwacht wordt van de bibliotheek? En hoe staan jullie tegenover de hele beweging naar een integraal lokaal cultuurbeleid?

Patrick VH: Dat is een positieve evolutie maar ik denk

PROVINCIAAL BIBLIOTHEEKCENTRUM ANTWERPEN

Het Provinciaal Bibliotheekcentrum Antwerpen was door omstandigheden verhinderd om deel te nemen aan de rondetafel. Nieuwsgierig als we zijn, peilde META naar hun reactie op dit groepsgesprek.

Zoals het decreet Lokaal cultuurbeleid voorschrijft, stimuleren de provincies daadwerkelijk schaalvergroting, in de eerste plaats door de uitbouw van Provinciale Bibliotheeksystemen en het bevorderen van samenwerking tussen openbare bibliotheken.

Hoe dan ook blijf je met de huidige redactie van het decreet Lokaal cultuurbeleid echter altijd afhankelijk van de lokale bereidheid om echt structureel aan samenwerking te gaan doen. In Oost-Vlaanderen, met zijn jarenlange samenwerkingsgeschiedenis, zit dat wél snor. In andere provincies, zoals in Antwerpen, daarentegen kent men weinig structurele maar wel diverse goedwerkende informele groeperingen van bibliotheken. De Werkgroep Kempense Bibliotheken (WKB) is een goed voorbeeld: ze organiseren o.a. op zéér geregelde basis een uitgebreid gamma van gezamenlijke jeugdactiviteiten. Ook binnen de vele projecten, die het SBB zelf heeft opgezet, wordt er met grote inzet samengewerkt tussen de bibliotheken. En veel bibliotheken doen jaar na jaar beroep op het subsidiereglement voor samenwerkingsprojecten, waar 'structurele' samenwerking niet vereist is.

Maar er blijft duidelijk terughoudendheid, zowel bij bibliothecarissen als bij lokale — en andere — politici, als het gaat om gelijk welke vorm van meer formele samenwerking, zoals bijvoorbeeld het opzetten van een interlokale vereniging. Op een luttele uitzondering na bestaat daar weinig of geen enthousiasme voor. Kijk ook naar het plan van de Vlaamse gemeenschap om gemeenten binnen het kader van de interne staats-hervorming aan te moedigen om vrijwillig te fuseren: ook daar staat niemand te springen.

Bij het opstellen van een visietekst over de toekomst van de openbare bibliotheek zouden over dergelijke cruciale kwesties, meer dan nu het geval is, duidelijke keuzes moeten gemaakt worden. Dan wordt het voor de provincies ook makkelijker om zich in te schakelen in het uitgetekende model en kan de complementariteit van de provincies met Bibnet-LOCUS ten volle renderen. Bij het gezamenlijk project van de bibliotheekportalen hebben West-Vlaanderen en Antwerpen zich in 2010 als eerste provincies werkelijk 'gesmeten'. Antwerpen biedt bovendien aan haar bibliotheken ook een heel traject aan rond werkprocessen en organisatieontwikkeling, dat eigenlijk naadloos aansluit bij Publieke Werken van LOCUS. De provincie is ervan overtuigd dat beide initiatieven mekaar versterken en houdt dan ook op geregelde basis contact met LOCUS omtrent de inhoud. Waar een wil is, is een weg.

De bevruchting werkt trouwens in meer dan één richting. Een in de provincie op stapel gezet pilootproject m.b.t. collectiemanagement (de Sprinters) vond een landelijk verlengstuk via Bibnet, maar de keren dat een bepaald initiatief van de ene provincie dankbaar werd overgenomen door een andere, zijn al lang niet meer op de vingers van twee handen te tellen. Het geregeld interprovinciaal overleg zal daar wel niet vreemd aan zijn. Inmiddels zijn ook de contacten tussen de provincies en Bibnet (en in iets mindere mate LOCUS) dermate frequent geworden dat ook hier de afbakening van verantwoordelijkheden, de consensus rond wie wat doet, het overtuigd zijn van de noodzaak om de problematiek samen aan te pakken enz. vorm krijgen.

Rik Van Den Broeck, directeur Provinciaal Bibliotheekcentrum Antwerpen en Kris De Winter, stafmedewerker publiekswerking en promotie Provinciaal Bibliotheekcentrum Antwerpen

ook dat we er toch nog niet helemaal klaar voor zijn.

Marnix: De bibliotheeksector en de andere sectoren kennen elkaar niet altijd. Er is te weinig uitwisseling. Ook de gemeentebesturen en -diensten hebben niet altijd een duidelijk beeld van de bibliotheek.

Patrick VD: Alleen moet de bibliotheek er voor zorgen dat ze binnen dat verhaal ook sterk genoeg staat. Zorgen voor een meerwaarde. Veel bibliotheken staan toch nog te zwak. Iets nieuws wordt dan snel aanzien als een (be)dreiging.

Patrick VH: Bibliotheken fungeren nog te vaak als decor, bijvoorbeeld doordat ze hun locatie ter beschikking stellen. Als bibliotheek zou je van zo'n moment juist gebruik moeten maken om je te profileren. Dat gebeurt nog te weinig.

Marijke: Ik denk dat bibliotheken zich inderdaad nog niet altijd bewust zijn van hun sterke kanten. Cultuurcentra kijken heel anders naar het publiek dat naar een bibliotheek komt.

Patrick VH: De bibliotheek heeft een heel trouw publiek maar doet daar nog te weinig mee. Dat komt voort uit een traditie waar er vooral veel aandacht was voor de collectie en minder voor de klanten.

Wat verwachten jullie van de toekomst? Hoe hopen jullie dat de rol van de provincies gaat evolueren?

Patrick VH: In Brussel gaat er structureel veel veranderen. Tot nu toe zit het SBB vervlochten in de werking van de Hoofdstedelijke Openbare Bibliotheek (HOB). Met de overgang van de HOB naar het Muntpunt zal de SBB-werking rechtstreeks onder de VGC-administratie komen, vergelijkbaar dus met de andere provincies. Er komt een heel nieuw organigram en een kader van acht VTE. Op die

manier krijgen we meer slagkracht.

Patrick VD: Ik denk dat wij meer moeten inzetten op schaalvergroting. Die schaalvergroting zou moeten wegen in het gevecht voor de rol van de bib om haar positie zo sterk mogelijk te houden.

Marnix: Het hangt natuurlijk ook voor een stuk af van de interne staats-hervorming. Momenteel blijft het streekgericht bibliotheekbeleid gevrijwaard. Maar stel dat cultuur echt gedecimeerd wordt? Dan sta je daar als provincie wel op een eiland. Terwijl we allemaal wel vinden dat het breder moet gaan: een cultuurregio, geïntegreerd lokaal cultuurbeleid, linken naar welzijn, naar sociale zaken en naar onderwijs. Welke verantwoordelijkheid krijgt de provincie? Moet zij regisseren, organiseren of pilootprojecten ondersteunen? Dat is niet duidelijk. Je zult altijd een tussen-niveau nodig hebben tussen Vlaanderen en het lokale niveau. Tenzij je tot een massale operatie komt waarbij er nog maar dertien of twintig stadsgewesten overblijven, dan heb je die provincies inderdaad niet nodig. Of beter gezegd: de provincies zoals ze nu bestaan.

“ZEGGEN DAT ‘HET DIGITALE IS WAAR WE NAAR TOE MOETEN’ IS NIET VOLDOENDE.”

Marijke: Het blijft een feit dat je als tussenniveau juist dicht genoeg staat bij je lokale besturen en bibliotheken en dat je daar dingen in beweging kan zetten.

Marnix: Ik denk dat de provincies een soort antennefunctie hebben, een vertaalslag doen, dingen oppikken, doorgeven van boven naar onder en omgekeerd. Echt een consulentenrol.

Marijke: Wij kunnen ervoor zorgen dat er dingen gebeuren of besproken worden op het lokale niveau. Maar inderdaad, als door die interne staatshervorming van cultuur alleen nog bibliotheken provinciaal blijven, dan wordt het wel heel moeilijk.

Marnix: Als er goede taakafspraken gemaakt worden tussen het lokale, het provinciale en het Vlaamse niveau is het werkbaar. Binnen de interne staatshervorming denkt men eraan om met beheersovereenkomsten te werken tussen de verschillende bestuursniveaus.

Patrick VH: Daar kan je ook een aantal zaken mee objectiveren. Nu hangt het dikwijls af van de man of vrouw ter plaatse.

Marnix: Als West-Vlaanderen zijn we verantwoordelijk voor het Bibliotheekportalenproject. Dat is geen project van Bibnet hé. Dat is een project van Bibnet, de Vlaamse overheid en de provincies, ten

dienste van de lokale besturen. Dat is niet 'wij' en 'zij', zoals vroeger, maar dat is van 'ons'. Ieder heeft zijn rol en verantwoordelijkheden, met respect voor elkaar. Ik hoop dat het zo blijft, dan ben ik tevreden.

Patrick VH: Het werkt omdat er nood aan is maar ook omdat de krijtlijnen en de rolverdeling duidelijk genoeg zijn vastgelegd. Als je dat voor elk ander project op die manier zou kunnen doen, dan kan ieder zijn rol spelen op zijn niveau zodat het geheel goed draait.

Marnix: Bij deze hebben we de interne staatshervorming ook weeral opgelost (algemene hilariteit). ■■

Brocade
library services®

CIPAL

Cipalstraat 1 | 2440 Geel | 014 576 211
info@cipal.be | www.cipal.be

Gestandaardiseerd beschrijven en publiceren van

Bibliotheekbestanden

Archiefbestanden (isad/isaar)

Museale collecties (onder meer spectrum)

Cultureel erfgoed

In samenwerking met Anet (Universiteit Antwerpen)

www.brocade.be

Bibliotheken | Documentatiecentra | Archieven | Musea